

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Fetelőszerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnapi kivétellel.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szabadka, IV., Rákóczi-ut. 20. Telefonszám 370.	
ELŐFIZETÉSI DIJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	82.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-
Vidékre postán küldve	
egész évre	82.-
fél évre	16.-
negyed évre	8.-

Tüzharc Piavenál.

— Vezérkarunk jelentése. —

Az egész olasz arcvonalon élénk tüzérési tevékenység, amely ma reggel a Brenta és a Piave között és a Piave alsó folyásánál jelentékenyebbé vált. Nagyobb győzelemteljes harci események a tegnapi napon át szüneteltek.

Meghiúsult ellenséges támadások.

Német hivatalos jelentés. Nyugati harc: Rupprecht trónörökös hadseregének:

Az arcvonal több helyén erős tüzeléssel vezették be az ellenség vállalkozásait. Visszavertük őket.

A német trónörökös hadseregének:

Az Oisétól nyugatra és az Aisnetől délre élénk felépítő tevékenység. Az ellenségnek erős részleges támadásait az Oureqtól délre és Chateau-Thierrytől nyugatra elhárítottuk.

Udet hadnagy 37-ik és 38-ik, Orell hadnagy 28-ik és 29-ik légi győzelmét aratta.

Ludendorf, első főszállásmester.

Cseh-tót generalisszimusz fogságba került.

Bécs, jul. 3. Finnországból érkezett távirat szerint a cseh-tót csapatok főparancsnokát a bolsevikiek Szamaránál foglyul ejtették.

Oroszországban államcsiny készül.

Bécs, julius 3. A legtöbb párisi újság lelkesen hívezi, hogy Kerenszki újra visszatért a közéletbe; azt várják, hogy ennek a hírek kedvező hatása lesz a nyugati eseményekre. Más jelentésekből kitűnik, hogy az orosz államcsinyt idézzen elő. Kerenszkinnek a hatalomra való visszatérése csak idő kérdése.

A csehek Fekete Halálgyárda.

Bécs, julius 3. Szutrov kozáktábornokot Nyugat-Szibériától elválták és foglyul ejtették. Nyugat-Szibérián a cseh-tót táborban szakadás állott be; egy részük „fekete halálgyárda” elnevezéssel újjászervezték s folytatják harcukat a bolsevikiek ellen.

Revolvertörvény ellen egy cseh vezér ellen.

Bécs, julius 3. A cseh-tót csapatok vezére, Ruzicka ellen, aki Alexejev tábornokkal és más hadvezérekkel Omszkban haditanácsot tartott, erről a megbeszélésről való távozása alkalmával revolvermerényletet követte el. Egy golyó átfurta a tüdejét. A merénylet sikertelenül elfogták.

A Vaterland amerikai katonákat szállít.

Bécs, jul. 3. Az Atlanti Óceán egyik francia kikötőjébe befutott a Vaterland nevű volt német gőzös, amely kétezer amerikai katonát vitt a nyugati harctérre.

A hasznos bűnök

Böles és szent emberek is megütköztek azon, hogy itt a földön a jók sokszor szenvednek és nyomorognak, míg a gonoszok virulnak és dúlakodnak. Ez a visszasság a türelmetlenségnek mindig nagy tápláléka volt. Ma, a szerencsés bűnök, a sikerült gonosztettek, a gyümölcsöző, milliókat hozó gazságok idejében nagyobb erővel jelentkezik a régi kérdés: Van Isten? lát? kormányoz? És aztán: Erdemes becsületesnek lenni?

Feleljünk előbb ez utóbbi kérdésre és az eddigi szokás vagy mulasztás ellenére hangoztassuk, hogy igenis érdemes becsületesnek lenni. Mert bár a tudás és az erény sokszor háttérbe szorul a protegált tudatlanság és a tolatkodó becstelenség mellett, a szabály mégis csak az, hogy a jók és a tehetségesek boldogulnak, előre mennek.

A szabály az, hogy a becsület érvényesül és győz. Bölesen tudjuk, hogy ezen szabály alól is vannak kivételek, azt is tudjuk, hogy vannak idők és országok, amikor és ahol ezek a kivételek oly számosak, hogy csaknem vitássá teszik a szabályt és mintegy ők emelkednek a szabály erejére.

De a gonosznak öröme meg van mérgezve. Dionysius, a zsarnok, egyike volt a világ legszerencsésebb gonosztevőinek. Nagy szerencsének örvendett, de örömeibe üröm vegyült. Mindenkitől félt; saját leányait borbélyleányokká degradálta, mert félt, hogy borbélyja átvágná a torkát; mikor felespörödtek, leányaiban sem bizott többé s izzó parázssal maga szokta lepörkölni szakállát. Mikor egy alkalommal Damocles nagy hangon magasztalta Dionysiusnak szerencsését és boldogságát, ez megkérdezte: „Damocles, akarsz-e megköszölni az én boldogságomat?” „Hogya akarnám”, felelé Damocles; mire Dionysius

nagyszerű lakomát készített neki, aranyozott keretbe fektette, koszorúkkal díszítette, illatszerekről és zenéről is gondoskodott, hogy egyszerre száján, szemén, orrán és fülén át is élvezzen. Azonban feje fölévékony fonálra egy élesre fent hegyes kardot függesztetett, mely folyton azzal fenyegette Damoclest, hogy leszakad és kezesztül surja. Ez a kard teljesen elvette kedvét és étvágyát.

— Nos, hogy izlik a boldogság? — kérdezte Dionysius.

— Izleni izlenék, — mondta Damocles — de már elég volt belőle; már nem akarok boldog lenni.

Ime, klasszikus képe a bűnösök boldogságának. Mindene megvan az ilyen embernek, ami a világ szerint a boldogságnak kelléke, de feje felett ott lebeg a Damocles-kard, Isten büntetése.

Hogy valaki Damocles kardját nem látja, annál rosszabb neki. Ha látná, kikérvülne. Legveszedelmesebb az a betegség, melyről a beteg nem tud. A legnagyobb baj a bűn: tehát legszerencsétlenebb az a nép, melyet legtöbb bűn terhel. Azokra haragszik Isten legjobban, akikre nem haragszik. Isten malmai lassan őrölnék, de finoman, apróra.

A teljesség kedvéért most már azokra a jókra és becsületesekre is kell egy pillantást vetnünk, akiket a gonoszság félrelök s akiket Isten a háboru szenvedéseiből, nélkülözéseiből, könnyeiből és vérből nem vett ki.

Isten akkor is szereti őket, mikor ostromozza. A szenvedések tüzeiben megtisztítja őket. Nem anyai, kényeztető szeretettel, hanem kemény, atyai szeretettel szereti és neveli Isten övéit, hogy méltók legyenek hozzá.

Kávéházakban kérje a „Délvidék”-et.

Hogyan butít a „Népszava.”

A napokban lepleztük le a Népszavát és mutattuk ki, hogy hány-szor, de hány-szor nem mond igazat és hogy folyton piszkálja, rugja a katolikus vallást. Mult vasárnap számában megint gnyolja a csodában hívő katolikusokat, midőn ezeket írja:

„Nápoly bigott népére nem igen lehet ráfogni, hogy valami nagy természettudományi tanultsága volna és így az sem különös, hogy ugyanazt a városligeti csodát, a melyet nálunk békeidőben egy hatosért eljátszhatott az ember, ma is szent v. kbuzgósággal fogadja — szent Januárius vérenek fölforrása formájában.” Amikor boldogabb időkben még el-elcsavarghatott az ember Olaszországban, megnéztem egyszer ezt a szent preparátumot, amelyet a pap évanthe a szokott alkalmakkor a tenyere és a lehellete melegével forrásba hoz. — A San-Genarro templomának derék sekrestyése készséggel kinyitotta a szent ol-tárhoz vezető ajtót a megfelelő taksa fejében és a megfelelő borra-való reményében pedig minden hajbókolás, térdhajtogatás nélkül az érdekességet mutogató antik-várius üzletszerűségével kiszedte a szent „vért” az aranyos oltár-szekrényből és elmagyarázta, ho-gyan melegíti a pap a preparátu-mot, milyen cerimóniák között jön létre a „csoda.”

Kicsufolja azután „a csodák bamba bámulóit.” Így oltja a hitelenséget ez a cucilista, nemzet-közi tejjel táplált ujság a magyar keresztény munkásságba, mely nem ér rá meggyőződni arról, hogy Szent Januárius püspök, vértanu száraz vére nem a pap kezétől és leheltétől lesz folyé-kony, hanem csak akkor, ha vele szemben felállítják a szentnek fej-ereklyéjét (minden május 1-én, szept. 19-én és dec. 16-án.) Kiváló orvosok és tudósok próbálták ezt természetes uton megmagyarázni, de még eddig sohasem sikerült nekik. Eddig csak a Népszava gondórfürtü tudósokkája „leplezte le” nagy örömmel az egész csodát. De ha a munkások ilyen kőce-ségtől engedik magukat butítani, hát csak hadd butuljanak!

Háborus vegyeskereskedő.

A hazatért fogoly árdragító üzemei.

Steinfeld Nándor 86 os gyalog-ezredbeli káplárta haza hívó szava hadba szólította, de a sors a hősi halál helyett a hadifogság keserű kenyerét etette a honáért bizonyára epedő Steinfelddel. Az orosz béke őt is visszaadta a hazának.

A kiváló Steinfeld, alighogy le-csatoilta vándorsaruját, rögtön hoz-zaláltott valami üzleti vállalkozás-hoz. A jószemű Steinfeld rögtön észrevette, hogy a háborus viszonyok mellett az áruhalmozás és a szükségleti cikkekkel való üzér-keedés a legjobb mesterség.

A vasuti tolvajok voltak udvari szállítói és a ravasz Steinfeld már arról álmodozott, hogy egykor ő, mint a magas udvar szállítója, gazdag ember lesz, sőt, ha jól megy, még a hazáért kiverekedett díeső tetteiért nemesi rangot is nyerhet és fia már mint „lovasi-

tott” fog megjelenni a porondon. Egy szivtelen feljelentés nyakára lépett növekvő reményeinek és tegnap a pénzügyőrség, a csend-őrség és a rendőrség képviselőtében megjelent küldöttség lelep-lezte Steinfeldet.

Steinfeldnél nem volt háboru, raktára palesztinai bőségről tanus-kodott és találtak nála cigarettát, szivart ládászámra, (melyik trafik-ból szerezte?) azonkívül talpbőrt, felsőbőrt, lőszerszámot, zsirt, lisztet, szappant; volt ott minden bőven, a jelek szerint csupa vasuti tolvaj-lásból származott áru.

Steinfeld raktárát, amely a II.

kör egyik házában volt található hozzávetőlegesen 50—60 ezer koronára becsülték és a lefoglalt árut szekerén kellett beszállítani a rendőrségre.

A rendőrség és a katonarendőr-ség most együttesen nyomozást indított annak a megállapítása vé-gett, hogy a kitűnő Steinfeld hon-nen szedte össze áruraktárát. A jelek arra vallanak, hogy vasuti tolvajokkal állott összeköttetésben. Steinfeld sokat tanult Oroszország-ban; ott is maradhatott volna.

Ki kívánsai ezeketán Steinfeld faji származására?

Mi lesz a tisztviselőteleppel?

— A szabadkai tisztviselők nem kapnak olcsó házat. —

(Saját tudósításuk.) Emlékezetes még sokak előtt, hogy a mult nyáron többször tartottak Szabadkán és Paliuson értekezletet arról, miként lehetne Szabadkán éppugy mint Budapesten és több vidéki városban, a tisztviselők részére telepet építeni. A telep egészséges helyen épülne, valamely közpén-zen, vagy kölcsönveit pénzen, a melyet a tisztviselők lassanként, 20—25 év alatt törlesztenének, vagyis a lakásbért törlesztésre fi-zetnék és idő multával tulajdo-nákba menne át a házaeska a hozzátartozó kertcskével együtt.

Vojnich Sándor báró, v. t. t. ta-nácsos vezette az akciót és haj-landó volt a legmesszebbmenő anyagi támogatásban is részesi-teni az ügyet. Főlkérték tavaly Váli Gyula tb. város főmérnököt hogy készítsen tervezetet a tiszt-viselői lakásokról. Váli Gyula — mint értesülünk — iparkodott is a terveket elkészíteni és e célból több helyről, 4—5 városból kért

is tervezetet, de s ámitásai alap-ján oly rengeteg összegbe kerül-nének most ezek a lakások, hogy tisztviselői fizetésből alig lehetne azok árát törleszteni. 40—50 ezer korona volna egy-egy ház építési költsége, ami bizony nem fizetné ki magát.

Véleményünk szerint Szabadka városának illenők hivatalosan ke-zébe venni a dolog vezetését és némi közérővel, protekciós áru téglával stb. segíthetne a szabad-kai tisztviselők súlyos anyagi helyzetén, annyival is inkább, mert a városnak nem lehet mind-egy, hogy a szabadkai tisztvise-lők nyomorognak-e, vagy nem. A háboru után ugyanis bizonyosan iszonyuan fel fogják mindenütt csavarni a háztulajdonosok a la-kásbéréket, melyeket most minisz-teri rendelet értelmében nem le-hat emelni. A legrövidebb idő alatt várjuk a város vezetőségé-nek közbelépését.

Csempésznek a németek.

— Nagy raktár egy volt állomásfőnök lakásán. —

A szabadkai rendőrség két de-tektywje, Toller Ignác és Maródiés Szávó megfigyelte, hogy a Sza-badkán áthaladó német „Urlaub-zug”-okon nagymennyiségű élelmi-szert csempésznek ki az élelmes németek.

A megfigyelés után a mult hó 30-án és július hó 1-én a két detektív a csempészek leleplezé-sére lesbe állt a podgyászfeladás-nál. A vonathoz elkészített súlyos ládák előre sejtették a jó fogást. Az „Urlaubzug” beérkezése után a hatalmas ládákat a Magyarorszá-gon különös és érthetetlen okból nebánstvirágként kezelt vonatba rakták be.

A detektívek nem zavarták e munkát, hanem mikor már vona-ton volt a sok zsirt, lisztet rejtő láda és így a csempészés nyilván-valóvá vált, a detektívek felugrot-tak a vonatra s lefoglalták és le-dobálták a ládákat. Ezt látva, megjelentek a tiltakozó németek, de mikor a detektívek felszólítot-ták őket egy kis rendőrségi láto-gatásra, jobbnak látták eltűnni a kocsik fülkéiben. Csupán ezzel az alkalommal mintegy 20 méter-mázsa zsirt és 10 métermázsa lisztet foglaltak le. Elképzelhető ezek után, mily óriási mennyiségű élelmiszert csempésznek ki ezek a mindig rejtelmes német vonatok. Nyilvánvaló, hogy ebben a csem-

pészetben szabadkai üzerek is résztvesznek és ennek kiderítésére dr. Dobó Árpád rendőrkapitány szigorú nyomozást indított.

A nyomozás eddig megállapi-totta, hogy egy nyugalmazott Máv. főtisztviselő lakásán, kire alapos gyanu merült fel, nagy mennyi-ségű csempészáru van felhalmozva. A nyugalmazott vasuti főtiszt, volt állomásfőnök ellen is megin-dult az eljárás.

A csempészet jól jövedelmező mesterségét, úgy látszik, jól szer-vezett társaság intézte Szabadkán.

— A levélpóstai pótdíjak és a közönség. A levélpósta küldemé-nyek tudvalevően június 15-től háborus pótdíjjal bérmentesítendők; a közönség egy része ennek da-cára még mindig a régi díjzabás szerint bérmentesíti küldeményeit. Ez okból nyomatékosan felhívja a m. kir. posta a közönség figyel-mét, hogy különösen a közönsé-ges levélpóstai küldeményeknél a háborus pótdíjakat gondosan röjja le, mert a lerovás elmulasztása nemcsak a postának okoz munka-többletet, hanem a címzettek is érzékenyen érinti, amennyiben, ha a háborus pótdíjat a küldeménye-ken le nem röjják, a címzettek kétszeres díjjal terhelik meg.

A Vörös Kereszt napja.

A vörös kereszt Péter-Pál napi gyűjtésének eredménye a követ-kező:

Magyar Jelzőlog-Hitelbank sza-badka fiókjá 100, Délvidéki bank 100, Villamos vasut rt. 100, Rosen-feld Richárd és neje 100, Egyesült gőzmalom rt. 100, dr. Biró Károly 100, dr. Sántha György 100, dr. Révfy Jenő 20, Jurics Márk 20, Schaffer Adolf 20, Hauser Adolf 20, Lendvay Ernő 20, Lendvay Ferenc 20, Földi József 20, bajsai Vojnics Simon 50, Löwi Simon 20, Kuthy Jenő 20, Sztojkeviés Dusan 10, Teodorovics Ferenc 20, Ohr-man Kálmán 10, Sugár Béla 20, Medvezki Károly 20, Tunabász Ferenc 20, Szilbereitner Ferenc 20, Krausz Béni 20, Krausz Bénié 20, Veithoferné Tálassy Lujza 3102 Tálasy Irma 5231 Bedő Ilon-ka 4232 Általános Takarékpénztár 20, Takaréks és Hitelintézet 20, Rottmann-gyár 20, Reiter Károly 30, Kohán Vince 20, Pollák Ar-tur 20, Decsy Jenő 20, báró Voj-nics József 100, Máv üv. 100, Rá-ner Ilke 42742, Sántha Déra 338 K 12, Topercer Ninus 25476, Rei-ner Szidi 23918, Kuhn Etel 9548, Vasuti jegypénztárak 5430, özv. Magyar Györgyné 10088, Veres Károlyné 11456, Hidegh Ilona 14672, Fluch Farenéné 15194, Melkay Ilona és Boris 10626, Hi-degh Bella és társai 13271, Va-gyoszkai Emma 10502, Leszich Emma 2526, Horváth Ilona 5470, Wettengel Magda 8106, Keszthely Piros 9716, Vasuti kalauzok A. es. 92321.

Paliusi gyűjtők: dr. Békeffy Gyuláné 4721, Czajlik Agi 10846 Gál Melinda 10064, Gescheit Mancsi 9601, Pfiaoz Mancsi 10908, Czajlik Gizi 8060, Flatt Böske 7485, Hoffmann Ica 9306, Tisza Gizi 7292, Flatt Carola 4621, dr. Váli Dezsóné 4550, Lyubibratias Lili 3408, Tisza Panna 3105, Kmetz András 1742, Stein Mór-né 238, Polyakovics Mária 512, Pé-ics Magda 280, Czajlik Laczika 1274, Emanuel Győzőné — 201.

— Nyáron nem exhumálnak. Il-letékes helyről közlik, hogy egész-ségügyi okokból a hullák exhumá-lását és elszállítását az egész ha-dművelési és hadtápterületen szept-ember 30-ig beszüntették. Ez rendelkezés az agnoszkálások és más sirba helyezés céljából szük-séges hivatalos exhumálásokat nem érinti.

KORZÓ-MOZI

műsora.

Szerda, esütörtök.

Köváry Gyula kabaréja.

A legbri liánsabb attrakció.

Felállások:

Köváry Gyula, Kovács Lily, Takács Ily, Magyar Lajos, Edegyi Patai Leó

A legjeltebb írók remek egyfelvonásos darabjai, pont-pás tréfák, magánszámok.

Helyárak: 7, 5, 3 kor.

Előadások: d. u. 6, este 1/2 9 kor, vasár- és ünnepnap 1/2 3, 4, 6, 1/2 9

Hirdetmény.

A m. kir. Kereskedelmi Ministernek a polgári lakosság cipőszükségletének fedezéséről szóló 31863—1918. sz. rendeletét a város közönségének a következőkben hozom tudomására.

I. Cipők forgalomba hozatalának szabályozása.

1. §.

Az 1918. évi május hó 15. napjától kezdve akár új, akár ócska, de még használható állapotban lévő cipőket a kereskedők közvetlenül a fogyasztóknak csakis a városi cipőhivatal által kiállított vásárlási engedélyek (cipőutalvány) ellenében adhatják ki.

2. §.

Mérték után megrendelésre készülő cipőket, melyek a jelen rendelet életbelépésének napján már munkában vannak, a megrendelőknek az 1918. évi június hó 30-ig a cipészek még kiszolgáltathatják; kötelesek azonban a megrendelők névsorát s lakását a cipőhivatalnak bejelenteni.

A megrendelő pedig köteles az 1. §. értelmében a cipőutalványt a törzskönyvezéshez szükséges adatok bejelentése mellett kikérni.

3. §.

A magánfelek által hozott anyagból cipőkészítést, javítást maximális áron augusztus hó 31-ig a cipész iparosok vállalhatnak, kötelesek azonban az elfogadott megrendeléseket a magánrendelő nevének és lakásának közzétételével, a cipőhivatalnál bejelenteni. A megrendelő pedig köteles a 2. §. utolsó bekezdése szerint eljárni.

4. §.

Jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve fogyasztónak cipőket és cipőfelsőrészeket csakis a „Népruházati bizottság” Budapest, engedélyével és rendelkezései szerint szabad kiszolgáltathatni.

Nem fogyasztók alatt, vállalatok, cégek, egyének, stb. értendők — akik cipőknek eladásával foglalkoznak (cipőkereskedők, fogyasztási szövetkezetek, beszerzési csoportok, jóléti intézmények stb.)

A népruházati bizottság rendelkezéseivel; a ker. min. 21546/1918. VI. c. számú rendeletével kinevezett bőr- és textilügyi meghatalmazott (a továbbiakban röviden a „miniszteri meghatalmazott”) utasításai értelmében jár el.

Ócska cipőkre a jelen §. rendelkezései nem vonatkoznak.

5. §.

Nem tartoznak a jelen rendelet 1—4. §-nak rendelkezései alá teljesen fából készített cipők, fátalpu szandálók és papucok bőralkatrészek nélkül, cipők szalma fonatból, sárcipők (kalocsni), csecsemőcipők, fürdőcipők és a miniszteri meghatalmazott által még pótlólag megállapítandó cikkek.

Cipő alatt a jelen rendelet szempontjából, mindenfajta lábbeli értendő (csizma, cipő, házicipő, papucs, fátalpu cipő, szandál, bocskor stb.), amelyen bőralkatrészek vannak.

II. A cipőre való igényjogosultság megállapítása.

6. §.

A cipőutalványhoz való igényjogosultságot a városi cipőhivatal állapítja meg.

Általában csak annyi utalvány állítható ki, a hányra a rendelkezésre álló bőr és cipőkészletek fedeztet nyújtanak.

Cipőutalványra ez idő szerint csak az

tarthat igényt, akinek a „készletbejelentés” szerint, nincs egyetlen cipője sem használható állapotban és összesen legfeljebb 2 pár cipője van.

Cipőjavítási utalványra pedig ez idő szerint igényt csak az tarthat, akinek a „készletbejelentés” szerint a javításra alkalmatlan és javításra szoruló cipőkön kívül legfeljebb 1 pár használható cipője van.

7. §.

A cipőutalvány elnyeréséhez az igénylő kérelmét a városi cipőhivatalban az erre célra szolgáló „bejelentő lap” egyes rovatainak pontos kitöltésével felvételi; illetve lelkiismeretesen bevallja, hogy az igénylőnek mily nemű cipői (csizma, utcai cipő, házicipő stb.) vannak birtokában s azok között mennyi jó, mennyi javítható és javíthatatlan van. Továbbá bejelenti a bejelentő lapon, hogy milyen fajta vagy nagyságu cipőre van szüksége, s azt milyen célra akarja használni, — a szükségletet mi volt tudja indokolni, esetleg okmányokkal igazolni.

A bevallás helyességét az igénylő a bejelentő lapon sajátkezü aláírásával igazolja.

Hamis vagy nem kimért bejelentés a fent hivatkozott ker. min. rendelethe értelmében hat hónapig terjedő elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

Az igényjogosultság hatósági megállapítása után cipővásárlásra, vagy mérték utáni megrendelésre az „utalvány” csak azon esetben fog az igényjogosultnak rendelkezésre bocsáttatni, ha a kért szükséglet a meglévő készletből kiadható, amiről azonban az igényjogosult kötelezőleg a kereskedőknél és cipészeknél tájékozódni s annak eredményét a bejelentő lap bemutatásával bejelenteni. Ellenkező esetben az igényjogosult a „bejelentő lapot”, ha a szükséglet kielégítést nem nyerhet, a későbbi bemutatásra visszakapja.

8. §.

Szabadka sz. kir. város; az összes bel- és külterületeket, pusztákat, szőlőket és ugarokat magában foglaló egyetlen zárt körzetet képez, amelyen belül a kiadott cipőutalvány: vásárlásra vagy mérték utáni megrendelésre vagy javításra jogosít, mely másra át nem ruházható és csakis Szabadka körzetére érvényes.

9. §.

Cipőjavítások a cipészeknél akadálytalanul megrendelhetők kivéve a borítást, talpalást és sarkalást, mely utóbbi engedélyezésére cipőjavítási utalványhoz van kötve.

III. Cipőgyártási utasítások.

10. §.

A jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve, férficipőket (csizmák kivételével) legfeljebb 13 cm., női cipőket pedig 16 cm. magas szárral szabad készíteni.

IV. Cipőkért követelhető legmagasabb árak.

11. §.

A m. kir. min. 31/1917. M. E. rendeletének és az annak alapján 922/1917. sz. alatt kiadott rendeletnek a cipőárakért követelhető legmagasabb árakra vonatkozó rendelkezései 1918. évi május hó 15. napjától kezdődő hatállyal olyképp módosulnak, hogy a cipőkért az idézett rendelet szerint felszámítható legma-

gasabb ár helyébe, az illető cipőfajta nézve a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékben legmagasabb áruul megszabott ár lép abban az esetben, ha ez az ár kisebb, mint az idézett rendelet szerint felszámítható ár. Elhhez képest, ha az idézett rendelet szerint felszámítható ár és a jelen rendelet függelékében megszabott ár egymástól eltér, az eladó a kettő közül csak a kisebb árt számíthatja fel és az illető árun csak ezt a kisebb árt tüntetheti fel.

Kétség esetén azt, hogy valamely cipőelőállítókra nézve mely alosztályba (A, B, C, vagy D.) sorolt árak az irányadók, a miniszteri meghatalmazott állapítja meg.

A jegyzékben felsorolt cipőfajtától eltérő rajtaju cipőket csakis a miniszteri meghatalmazott engedélyével és az általa megállapított feltételek és árak mellett szabad előállítani. Kevésbé jóminőségű vagy olcsóbb kivitelű, esetleg pótananyagok felhasználásával készült, valamint ócska cipőkért csak megfelelően alacsonyabb ár követelhető.

Kifejezetten ortopéd cipőkre (rövid láb, csonka lábfej és hasonló) a legmagasabb árak nem vonatkoznak.

Ezekért is azonban csak a különleges munka figyelembevételével és a legmagasabb árakkal arányban álló árak követelhetők.

12. §.

A 11. §. szerint követelhető legmagasabb árnál magasabb áron cipőket árusítani vagy cipőket javítani tilos.

Ugyancsak tilos cipőket a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékben megszabott árnál drágábban vásárolni.

A legmagasabb áraknak a jelen rendelet függelékét alkotó jegyzékét a fogyasztót közvetlenül ellátó kereskedő és cipézmester köteles üzletében feltűnő helyen a vásárló közönség részére leendő betekintésül kifüggeszteni.

13. §.

Az utalványok kiállításáért a következő díjak fizetendők:

a) a bőrt és kellékeket feldolgozó iparosoknak kiadott bőrutalványokért és az iparos által fizetendőleg minden pár cipő anyaga után 50 fillér;

b) kész cipőkért és a megrendelés után készítenő cipőkért a fogyasztó által fizetendőleg páronként 1 korona;

c) kész munkáscipőkért a fogyasztó által fizetendőleg páronként 50 fillér;

d) javítási munkákért a fogyasztó által fizetendőleg páronként 50 fillér;

e) minden szükségleti bejelentő lapért a fogyasztó által fizetendőleg darabonként 10 fillér.

V. Büntető rendelkezések.

14. §.

A jelen rendelet bármely rendelkezésének megszegése vagy kijátszása kivéve a 12. §. első bekezdésének rendelkezését a m. kir. miniszterium 1120/1918. M. E. rendeletének 3. §-a szerint büntetendő. A 12. szakasz első bekezdésében foglalt rendelkezés megszegése vagy kijátszására a 31/1917. M. E. rendelet 17. §-a irányadó.

A városi cipőhivatal:

dr Völgyi János s. k.
főjegyző.

Szabadkán, 1918. évi július hó 3-án.

NAPI HIREK.

— **Allamsegély Szabadkának.** A belügyminiszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a városok rendőrségeinek fejlesztésére előirányzott négy millió koronából a folyó év első felére egy millió ötszáz ezer koronát utalt ki, amelyből Szeged 48,000 koronát, Szabadka 40,500, Zenta 12,000 koronát kap.

— **Kitüntetés.** Az ellenséggel szembeni vitéz magatartása és kitűnő szolgálatai elismerésül a Ferenc József-rend tiszti keresztjét kapta a hadiékítménnyel, *Bruckner* Alajos 8. huszárezredbeli százados.

— **Az igazságügyminiszter a hadbanlevő ügyvédekért.** A szabadkai ügyvédi kamarát az igazságügyminiszter most értesítette, hogy mindazok az ügyvédek, kik még bevonulásuk előtt tömeggondnoki megbízást kaptak és arconalbeli szolgálatra alkalmatlanok, kérhetik iródjuk székhelyére való áthelyeztetésüket, amennyiben az áthelyezés katonai érdeket nem sért. Helyes ez az intézkedés annyival is inkább, mert nagyon sok esőd ép a tömeggondnoknak bevonulása miatt befejezett nem nyerhet, ami pedig a hitelezők sérelme, viszont igazságügyi érdek is, hogy a esődök mielőbb befejezhető legyenek. A hadban levő ügyvédeknek hosszabb időre való szabadságolása iránt országos akció is indult meg. A pécsi ügyvédi kamara pl. nyomatékosan hangoztatta, hogy azoknak, kik legalább 2 évi katonai szolgálatot már teljesítettek, 6 hónapi szabadság engedélyezhető és hihetőség rövid időn belül ily értelmű rendeletet az igazságügyi kormány ki is fog bocsátani.

— **Betiltották a cionisták országos kongresszusát.** A Magyarországi Cionista Szervezet június 30-ára a régi képviselőházba országos kongresszust hívott egybe. A főkapitány a kormány utasítására a kongresszus megtartását betiltotta. Az összegyűlt kiküldöttek az egyesület Király-utcai helyiségében jöttek össze, ahol bizalmas értekezletet tartottak. Az értekezleten elhatározták, hogy memorandumot intéznek a kormányhoz, amelyben ismertetik a cionista szervezet céljait, kifejtik a világháborúval szemben elfoglalt álláspontjukat, meggyőzik a kormányt, hogy politikai állásfoglalásuk az államra nézve nem veszedelmes és felkérlik a kormányt, hogy a kongresszus megtartását engedélyezze.

— **A király a Központi Sajtóvállalathoz.** A Központi Sajtóvállalat részv. társaság alakuló ünnepi közgyűléséről hódoló táviratban üdvözölte a királyt. Wekerle Sándor miniszterelnök ma hivatalosan értesítette az új részvénytársaság elnökét, herceg Batthyány-Stratimann László dr. főrendet, hogy őfelsége a hódoló táviratot szíves köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

— **Tömeges mérgezés Balatonfüreden.** Furcsa eset tartja izgalomban Balatonfüred fürdőközönségét. Eddig még ki nem derített okból az ottani szanatórium vendégei sorra megbetegedtek, még pedig

súlyos gyomormérgezés tünetei közben. Volt eset, hogy egyszerre 30 vendég is feküdt, erős gyomorgöröcsöktől kínozva. A tömeges megbetegedések okát a fürdő ivóvizében sejtik. Azt hiszik, hogy valami mérges anyag van feloldva az ivóvizben. Balatonfüredről különben már több más panasz is érkezett, a lehetetlen élelmiszeri viszonyok miatt.

— **A három évesnél fiatalabb tehenek levágása.** Arra való tekintettel, hogy az ideai takarmánytermés nem fog megfelelni a hozzáfűzött reményeknek, a földművelésügyi miniszter fölhatalmazta az alispánokat, hogy a három évesnél fiatalabb üszök és tehenek levágására is engedelmet adhatnak, ha erre a takarmányhiány miatt szükség van.

— **Betiltott lapok.** A hivatalos lap közli, hogy Wekerle Sándor mint belügyminiszter a „Magyar Vasutas” és a „Villamos” című időszakos lapok megjelenését a köznyugalmat és közrendet, különösen pedig a hadviselés érdekeit veszélyeztető tartalmuk miatt betiltotta.

— **Bronzermes vitézek.** Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a bronz vitézségi érmet kapták: Szarvas István népfelkelő a 6. honvéd gyalogezredben és Ignác Tamás tart. huszár a 4. honvéd huszárezredben.

Keresztény Magyarország legyen keresztény magyaroké!

— **Több hustalan nap lesz.** A hadsereg állatszükségletének fedezésére a földművelésügyi miniszter újabb állatkezelési rendeltetést el. Az eredeti terv szerint minden három hónapban az 1917. évi állatszámállás statisztikájában feltüntetett állatkontingens két per centjét követelték a vármegyéktől. Ezt a mennyiséget azonban nem tudták felhajtani; most azután az állatállomány kiméltése címén a földművelésügyi miniszterium tervbe vette a hustalan napok visszaállítását. A gazdaközönség részéről több hustalan nap elrendelésére kérték a minisztert, minek behozatalára a földművelésügyi miniszterium illetékes osztálya már tervet dolgozott ki. Ha a katonaság részére is kiterjesztik a hustalant, úgy minden hustalan nap háromszázötven darab marha megtakarítását jelent.

— **A belügyminiszter a lelkesítő karhoz.** Wekerle Sándor miniszterelnök megkereste az egyházmegyei hatóságokat, hogy legyenek segítségére a vérhaj és tüdővész leküzdésének nagy munkájában. A népesség szaporodása hanyatlott, a betegségek elhatalmasodtak, ezért a lelkesítő kar a közéleti szellem és erkölcsi javak hivatott gondozóihoz fordul. Kéri őket, ha tudomásukra jut aggályos jellegű betegség vagy járvány, közöljék a közigazgatási hatóságokkal tapasztalataikat, adjanak tanácsot a népnek e bajok leküzdésére vagy utbaigazítást, hogy hova forduljanak s ha valahol szükséges a csecsemő, vagy gyermekotthon felállítása, irjanak egyenesen a belügyminiszteriumhoz. Az egyke ellen a családi élet

erkölcsének megerősítésével küzdenek. Megkereste egyúttal a kultuszminisztert is, hogy a tanítói karnál, az igazságügyminisztert pedig, hogy a bírói karban szerezzenek e küzdelemben híveket.

— **Az eperfáról lelőtt kisleány temetése.** Megirtuk, hogy Palicsan egy 16 éves kamasz vadászfegyverrel agyonlőtt játék közben egy 7 éves kisleányt. A kisleányt, *Tenkovics* Mariskát, tegnap délután temették el nagy részvét mellett a Zentai-uti temető halottasházából.

— **Nincs többé vakság.** A Daily News szerint a st.-dunstani kórház egyik orvosa, Lawson dr. óriási eredményeket ért el a vakok gyógyítása terén. Az orvos kijelenti, hogy lehetséges a szem részére új pupillákat csinálni, ha a régi szét van roncsolva. Semmi esetre sem fordulhat elő többé olyan reménytelen vakság, hogy illető a világot a sötétségtől ne tudja megkülönböztetni.

— **Zsir a sáskákban.** Ismeretes, hogy az arabok szárított sáskák-ból lisztet készítenek. Mint most a Tropicplanzer jelenti, Argentiniában azt tapasztalták, hogy a sáskákban hasznos zsir állítható elő, ha szárított állapotban benzinnel, nyersolajjal, kénssalval s végül borsesszel kezelik. — Egy tonna sáska így 160–180 kgr. zsirt ad.

— **Kézipodgyászhaz szabad élelmiszert szállítani.** A budapesti közlelmiszeri ügyosztály közli, hogy ezentúl a kézipodgyászhaz szállított élelmiszerekhez Magyarorszag területén nem kell szállítási igazolványt.

— **A városi cipőhivatal mai számunkhoz csatolt hirdetésnyére felhívjuk a polgári lakosság figyelmét.** A cipőhivatal azonban ban működését a Lenkei utca 170. szám alatti helyiségeibe csak akkor kezdheti meg, ha a szükséges kész eipők, valamint a mérték után készítenő cipőkhöz a bőrányagok és kellékek a központ által kiutaltatnak s azok tényleg a helyszíne meg is érkeznek. a amiről a közönség már legközelebb értesülni fog.

— **Zsák- és szerszámjavítási anyag a gazdáknak.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület határárszabási bizottságának most tartott ülésén, melyen a gazdaközönséggel egyes hadiközpontokkal szemben felmerült kívánalmait adták a tárgyalások anyagát, a Zsák-bizottság (Budapest, IV., Párisi-utca 2.) titkára bejelentette, hogy megokolt kérés esetén a Zsák-bizottság készséggel ellátja a gazdákat zsákjavításhoz szükséges csernival. Ezen a gyűlésen közölte a Bőrbeszerzési r. t. (Budapest, V., Dorottya-utca 8) kiküldött jó hogy a gazdák szerszámjainak javítására szolgáló bőrányagot közvetlenül is kiutalhatja a részvénytársaság az erre ráutaltaknak, ha igénylésük jogosultságát a közszégi előjáróság által hitelesítettik.

— **Kedvezmény az olajos magvakat termeszto gazdáknak.** Az olajos magvakat termeszto gazdák részére a kormány egy legközelebb megjelenő rendelete a beszállítandó magvak értékének 1 százalékát kőolaj, gyertya és mécesolajba ingyen osztja ki az Olaj-és zsiriparai központ útján. A rendelet azt a további előnyt is biz-

tosítani fogja a gazdáknak, hogy a beszállítandó olajmagvak mennyisége után az eddigi 30% helyett 40% pogácsát fognak határában kapni. Hir szerint szö van a legfontosabb olajosmagvak árának emeléséről.

Keresztény ember kezébe keresztény ujság való. Ki a zsidó pornográfiaival a keresztény családokból!

— **Katonai rendőrség nem vizsgálhatja a civilek podgyászat.** Megirtuk, hogy a közlelmiszeri miniszter elrendelte az utazóközönség által személypodgyászhazban szállított élelmiszert csak akkor szabad elkobozni, ha alapos gyanuok forog fenn arra nézve, hogy annak szállításával a fennálló rendeletet akarják kijátszani. Ennek a rendeletnek kiegészítője az a másik rendelet, amelyben utal a miniszter arra, hogy számos panasz érkezett hozzá a miatt, hogy a vasuti pályaudvarokon a katonai rendőrség a polgári utasok podgyászeit is megvizsgálja, elkobozza és tulajdonosuk ellen hivatalos eljárást indít. A katonai rendőrségnek a feladata, hogy a katonai egyének közt a rendet és fegyelmet feuntartsa; a polgári utasok podgyászhazainak vizsgálata nem tartozik a hatáskörébe. A miniszter felhívja a polgármestert, hogy az ily eseteket kiserje figyelemmel és az illetéktelelen beavatkozásokról tegyen jelentést.

— **Rendelet a taborilapokról.** A kormány legújabb rendelete szerint tábori postai levelezés céljára bármiféle levelezőlapot a m. kir. postán kívül másnak forgalomba hozatal végett előállítani, vagy akár bel-, akár külföldön előállított ilyen, nem postai kiadásu tábori postai levelező lapot eladni, vagy más módon forgalomba hozni tilos. Aki e tilalmat megszegi, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ötven koronától hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

x Kovács István tanár VI. kör, Maria Terézia-tér 15. szám alatt levő Magántanítási tanfolyamán elfogad tanításra gimnáziumban és egyéb iskolákba járó tanulókat elsősorban lányokat és magántanulókat.

Szerkesztő:

BERKES MÁK.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezeti könyvnyomdájában Szabadkán, Rakóczi-utca 20. szám.

Felolós szerkesztőnk telefonszáma:

Palics 34.

Valódi amerikai

fogak és fog-sorok.

Különlegességek fogászati munkában, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyszintén szájpadlás nélküli fogak. Fogtás teljesén érztelentve és fogtómések (plombások).

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus. Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 58.

Mozgófényképszínház.**Korzó-Mozi műsora:**

Szerda—csütörtök: a legbrilliansabb attrakció. **Kováry Gyula** nagyszerű kabaréja. Fellépnek: Kováry Gyula, Kovács Lily, Magyary Lajos, Takács Ili, Erdély Patat Leó. Szinre kerülnek a legjelesebb írók remek egy felvonásos darabjai, magánaszámok, tréfák.

Péntek—szombat vasárnap. **Két** slager szenzáció **Ellen Richter** gyönyörű filmje. **Jogot az élet-hez!** Dráma 4 felv. és **A tengerek** kalandora. Izgalmas, látványos.

Hétfő—kedd: **Lidia Borelly** grandiózus filmje, elragadó szerepe. **Az 6 naplója.** Finom drámai színjáték 5 felvonásban.

Ajánlok azonnali szállításra kerek

fehérhusu étkezési

ez évi termésü

tarlórépamagot

folyó árban. Csomagolás önköltségen az árral együtt utánvételeztetik.

Kiss Lajos

Pu-Zobnaticza u. p. Topolya

Ruhafesték,

kitűző gyártmány 60—70 filléres eladásra 100 levél vételnél 26 korona 1000 levél 24 korona, 10.000 levél vételnél 22 korona per 100 levél. Cipőkrém, olajé pohárban, szalmiáksó, mosószer, szilárd szesz legolesőbb napi árban kapható.

Krausz Ferencz

Budapest, VII. Rózsa-u. 35./b.

Munkáslányok magas fizetéssel **felvétetnek** a Johanna szikvizgyárban.

Ujság árusító

emberek,

asszonyok,

lányok,

fiúk

havi fizetéssel,

vagy magas %-al

azonnal felvétet-

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

Egy megbízható rokkant katonát pénzbeszedőnek keresek. Jelenkezni lehet **Nádor Kávéházban** Sztipics Márknál.

Szolid és megbízható házzvezetőnő kerestetik a **Nemzeti szálloda**-ba előnyös fizetési feltételekkel.

Ugyanoda megbízható portást éjjeli szolgálatra. Harctéren rokkant katona előnyben részesül.

Veszünk a legmasabb áron HASZNÁLT TANRÖNYVEREKET

regényeket, régi ujságpapirt kilóra. Amíg raktáron van Vergé-papirtból készült cigarettahüvely 2-ös és 3-as 7 kor. ezrenként.

Családi és tábori levelezésre 100 papirt és 100 boríték 5 kor. Pálcsi és szabadkai képes levelezőlapok darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től, 20 fill. igen nagy választék, viziontelárusítók részére papirtok, írószerek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írószere- és papirtkereskedése Szabadka, Rudics-utca. Telefon 604 sz.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű vevő közönséget, hogy **június hó 26-tól kezdve augusztus hó 15-ig** nagy áruhiány miatt üzleteinket hétfő és szombat kivételével délután **zárva tartjuk.**

Kiváló tisztelettel kézmű és divatárú kereskedők.

A Horgosi—Királyhalmi gazdakör tagjainál, körülbelül 2—300 mm. sárgabarackk—termés—helyben átvéve, esetleg vasúthoz szállítva—**eladó** lesz. vevők felhívataknak a termelőkkel idejekorán való érintkezésre.

Gazdakör.

Jásznagykunszolnok vármegye Kisujszállás város határában több rendbeli **földbirtok** és pedig: **15,128,** **15,145** (1200 négyszögöles) holdakban gazdasági épületekkel felszerelve előnyös feltételek mellett **eladó.** Bővebb fölvilágosítást nyújt Mihály Péter Kisujszállás.

A világlításirendelet

határozatait a fényhatás csökkentése nélkül osakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztásu

Tungsram-lámpákkal.**„Ferravin“**

vanas chinabor.

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak. Étvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Számalan orvosi ajánlás.

Szabadkán Kapható. **Decsy Jenő** úr gyógyszer-tárában. Jelenlegi ára fél literes palackonként 10 K. — A „Ferravin“ névre tessék ügyelni.

Butoreladás. Alkalmi vétel.

Teljes hálószobaberendezések minden kivitelben rendkívüli olcsó áron kaphatók

Czigler Gyulánál

a barátok temploma mellett. (Vermes ház.)

Elsőrendű Gyertyámosi salétommentes

tégla

azonnal kapható

Bánó és Bröder cégénél Szabadka

Egy négy polgárit végzett fiú

állást keres.

— Cim a kiadóhivatalban. —

Ujságkihordó leány felvétetnek a

Délvidék kiadóhivatalában.

Jobb megjelenésű kiszolgáló

leányt felvesz

Krécsi A. Nádor könyvkereskedése.

Ásvány-,kenő-,

hengerolaj,

gépszijpuhitó

zsir,

szijviaszok.

KAPHATÓ

Kertésznel, miklós-utca

40. sz. Telefon 635. sz.

Viszketegséget, sömört,

rüht

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. FLEISCH-féle eredeti törv. védett

„Skaboform kenőcs“

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti peccsés dr. Fleisch-félet kérjünk. Próbátégely 3 korona, nagy tégely 5 K., családi adag 12 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia“ városi gyógyszer-tár I. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett.)

Vételnél a SKABOFORM

védjegyre ügyeljünk!

Egy alig használt jókarban levő hintó

ELADÓ.

Schädl János, Zombori-út.

Bácskai utasok figyelmébe!

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

MEMETREND

Budapestről érk. délután	1-00	
éjjel	6-01*	
	12-24	
	4-12	
Budapestre ind. délelőtt	10-15*	
délután	1-55	
éjjel	11-53	
	4-47	
Zomborból érk. délelőtt	10-02*	
éjjel	10-11	
Zomborba ind. éjjel	6-14*	
	5-28	
Ujvidékről érk. délelőtt	7-46	
délután	1-21	
éjjel	10-58	
Ujvidékre ind. délután	1-44	
éjjel	6-26*	
	4-26	
Szegedről érk. délután	12-42	
éjjel	8-06	
Szegedre ind. délután	1-30	
éjjel	12-05	
Cservenka—Gombosról érk.	éjjel	8-57
Cservendka—Gombosra ind.	éjjel	4-42
Zentáról érk.	"	1-05
Zentára ind.	"	4-08
Bajáról érk. délelőtt	9-02	
éjjel	9-28	
Bajára ind.	"	7-00
	"	5-05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7-45	

A *-gal jellettek gyorsvonatok. Az éjjeli idő: este 6-tól reggel 6-ig.